

10-16 aprel 2025-ci il

№14

İqtisad elmində öz yeri olan peşəkar tədqiqatçı

Azərbaycan iqtisad elmi öz yeni inkişaf mərhələsindədir. Ölkənin dinamik və keyfiyyətli inkişafı maliyyə-bank sisteminin fəaliyyətinin təkmilləşdirilməsini, mövcud resurslardan səmərəli istifadə ilə bağlı tədqiqatların genişləndirilməsini obyektiv zərurətə çevirir. Maliyyə-bank sektorunun məhsuldar fəaliyyəti ölkənin iqtisadi inkişafına bilavasitə güclü təsir edən amillərdən sayılır. Professor Zahid Məmmədov öz fəaliyyətini əsasən bu problemlərin həllinə həsr etmiş alimlərimizdən biridir.

İqtisad elmləri doktoru (Türkiyə Cümhuriyyəti, Rusiya Federasiyası, Azərbaycan Respublikası), professor Zahid Fərrux Məmmədov Azərbaycanın nüfuzlu və tanınmış iqtisadçısı, təhsil və iqtisad elmi sahəsinə böyük töhfələr vermiş elm xadimi və Azərbaycan Respublikasının Əməkdar müəllimidir. Zahid Məmmədovun elmi fəaliyyəti geniş spektri əhatə edir və əsasən maliyyə, bankçılıq və iqtisadi idarəetmə sahələrində dərin tədqiqatlarla seçilir. O, həm nəzəri, həm də təbiiqi aspektlərdə mühüm araşdırmalar aparmış və müxtəlif ölkələrin iqtisadi modelləri üzrə müqayisəli təhlillər təqdim etmişdir. O, elmi fəaliyyəti ilə yanaşı, pedaqoji və ictimai işləri ilə də seçilir. Tədqiqatçı alim elmi fəaliyyətində analitik yanaşma, dərin iqtisadi biliklər və geniş beynəlxalq təcrübə ilə seçilən alimlərdən biridir. O, iqtisadiyyat və maliyyə sahələrində tədqiqatlar apararaq, əsasən bankçılıq, maliyyə bazarları və universitetlərin elmi fəaliyyətinin idarə olunması mövzularına diqqət yetirir.

Professor Z.Məmmədovun ictimai fəaliyyəti onun iqtisadi elmin cəmiyyətə integrasiyasını təşviq etməsi, elmi bilikləri geniş auditoriyaya çatdırması və Azərbaycan iqtisadi siyasətinin inkişafına töhfə verməsi ilə seçilir. Alimin rəhbərliyi altında bir sıra doktorantlar və tədqiqatçılar maliyyə bazarlarının inkişafı, bank sektorunun təşkili və tənzimlənməsi kimi mövzularda dissertasiya işləri müdafiə etmişlər. Onun elmi rəhbərliyi ilə aparılan tədqiqatlar ölkədə maliyyə-kredit sektorunun müasir problemlərinin araşdırılmasına və bu sahədə yeni yanaşmaların formalaşmasına töhfə vermişdir.

Zahid Fərrux Məmmədov 1988-ci ildə Leningrad Maliyyə İqtisad İnstitutunun Bakı filialının “Maliyyə-Kredit” ixtisasını fərqlənmə diplomu ilə bitirmişdir (Sankt-Pe-

terburq Dövlət İqtisad Universiteti). 1985-1987-ci illərdə D.Bünyatzadə adına Xalq Təsərrüfatı İnstitutunun ictimai peşə fəkültəsinin hüquqşünas şöbəsini bitirmiş və ona hüquqşünas ixtisası verilmişdir.

1990-1993-cü illərdə Sankt-Peterburq Dövlət Maliyyə İqtisad Universitetinin (Sankt-Peterburq Dövlət İqtisad Universiteti) “Pul tədavülü və bank işi” kafedrasında dövlət təyinatlı-məqsədli aspirant (doktorant) kimi təhsil alıb. 1994-1998-ci illərdə Türkiyə Cümhuriyyəti Mərmərə Universitetində Finans və Bankçılıq ixtisası üzrə dövlət təyinatlı-məqsədli doktorantura proqramı üzrə təhsil alıb. 2003-2005-ci illərdə Sankt-Peterburq Dövlət Maliyyə İqtisad Universitetinin “Pul tədavülü və bank işi” kafedrasında dövlət təyinatlı-məqsədli iqtisad elmləri doktoru proqramı üzrə təhsil almışdır.

1998-ci ildə RSFSR Təhsil Nazirliyinin 585 sayılı göndərişinə əsasən Leningrad Maliyyə İqtisad İnstitutunda gənc mütəxəssis kimi işə qəbul olunub. 1993-1994-cü illərdə Sankt-Peterburq Dövlət Maliyyə İqtisad Universitetinə müəllim və Sankt-Peterburq Fond birjası Depozitar Klirinq Trast Mərkəzinin direktor müavini vəzifəsinə təyin olunub.

1994-2011-ci illərdə Azərbaycan Dövlət İqtisad Universitetinin “Bank işi” kafedrasında baş müəllim, dosent vəzifəsində çalışıb. 2004-2006-cı illərdə “Barmek” şirkətlər qrupunda müşavir olub. 2010-cu ildə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Dövlət İdarəçilik Akademiyasının rektorunun elmi işlər müşaviri vəzifəsində çalışıb. 2011-2013-cü illərdə ADİU-nun “Bank işi” kafedrasının professoru, 2011-2012-ci illərdə RF Forex Club şirkətində makroiqtisadi tədqiqatlar mərkəzinin direktoru vəzifəsində çalışıb. 2013-2016-cı illərdə ADİU-nun “Bank işi” kafedrasının müdiri vəzifəsinə seçilib. 2016-2018-ci ildə Azərbaycan Dövlət İqtisad Universitetinin “Elm” şöbəsinin müdiri vəzifəsinə təyin olunub. 2018-ci ildən həmin universitetin (UNEC) “Elmi fəaliyyətin təşkili və idarə edilməsi” departamentinin direktoru vəzifəsindədir.

2008-ci ildə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Ali Attestasiya Komissiyasının qərarı ilə ona iqtisad elmləri doktoru elmi dərəcəsi diplomu verilmişdir. 2001-ci ildə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında AAK-nın qərarı ilə dosent, 2012-ci ildə isə professor elmi adlarını almışdır.

Z.Məmmədovun elmi yaradıcılığı zən-

gin olub, həm ölkə daxilində, həm də beynəlxalq səviyyədə yayımlanmışdır: 12 dərslik, 25 monoqrafiya, 2 bədii-publisistik kitab, 5 metodik vəsait, 15 tədris proqramı, 100-dən çox elmi məqaləsi beynəlxalq elmmetrik bazalarda indeksləşdirilmişdir.

Zahid Məmmədov Türkiyə iqtisadiyyatı sahəsində dərin bilik və təcrübəyə malikdir. 1993-cü ildə Sankt-Peterburq Dövlət Maliyyə İqtisad Universitetində “Türkiyənin kredit sisteminin inkişafının əsas təmayülləri” mövzusunda namizədlik dissertasiyasını müdafiə etmişdir. Daha sonra, 1994-1998-ci illərdə Türkiyə Cümhuriyyəti Mərmərə Universitetində Bankçılıq və Finans ixtisası üzrə doktorantura təhsilini təmməlamış və doktorluq dərəcəsi almışdır. Prof. Məmmədovun Türkiyə iqtisadiyyatı ilə bağlı elmi araşdırmaları və məqalələri müxtəlif beynəlxalq konfranslarda təqdim edilmiş, dünyanın ən nüfuzlu elmi nəşrlərində çap olunmuşdur. O, Türk Asiya Stratejik Araşdırmalar Mərkəzinin nəşri olan “Öngörü” jurnalının beynəlxalq elmi şurasının üzvüdür.

Zahid Məmmədov “yaşıl iqtisadiyyat” mövzusunda bir sıra beynəlxalq elmi tədbirlərin təşkilində və keçirilməsində fəal rol oynamışdır. O, UNEC-in Elmi fəaliyyətin təşkili və idarəedilməsi departamentinin direktoru və UNEC Avrasiya Beynəlxalq Tədqiqat Mərkəzinin rəhbəri kimi, bu sahədə müxtəlif tədbirlərin təşkilinə rəhbərlik etmişdir.

2000-ci ildən Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Ali Attestasiya

Komissiyası Rəyasət Heyətinin qərarı ilə Azərbaycan Dövlət İqtisad Universitetində iqtisad elmləri doktoru elmi dərəcəsi almaq üçün yaradılmış dissertasiya şurasının üzvüdür. 12 dekabr 2006-cı ildə Rusiya Federasiyası Mərkəzi Bankı Sankt-Peterburq Baş idarəsi və Rusiya Banklar Birliyinin birgə keçirdiyi konfransda “Bank böhranının infeksiya xarakteri” mövzusunda çıxışına görə diplomla təltif olunub. 4-6 aprel 2007-ci ildə Rusiya Banklar Birliyinin XVIII qurultayının iştirakçısı olub və Rusiya Banklar Birliyinin rəsmi orqanı “Milli Bank Jurnalı” jurnalında Azərbaycanın bank sistemi haqqında müsahibəsi dərc edilmişdir. Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının Rəyasət Heyətinin 29 yanvar 2009-cu il tarixi Sərəncamı ilə (№ 16) iqtisadçı alimlərdən ibarət “işçi qrupu”nun koordinatoru təyin edilmişdir. 22 dekabr 2009-cu il tarixli - Respublika Elmi Tədqiqatların Təşkili və Əlaqələndirilməsi Şurasının 6/4 nömrəli qərarı ilə iqtisadiyyat üzrə problem şurasının üzvü təyin edilmişdir.

Nüfuzlu elmi nəşrlərin, o cümlədən «Green Economics», «Белорусский экономический журнал», Диалог: политика, право, экономика, «Проблемы современной экономики», «Экономика и управление: проблемы, решения», «Научный результат. Экономические исследования» kimi jurnalların redaksiya heyətinin üzvidir.

Z.Məmmədovun tədqiqatları, global maliyyə böhranlarının xüsusiyyətləri və onların aradan qaldırılmasında fiskal siyasət mexanizmlərinin rolunu əhatə edir. O, fiskal və monetar siyasət arasında koordinasiyanın əhəmiyyətini vurğulayaraq, bu siyasətlərin makroiqtisadi idarəetmədə birgə əməkdaşlığının vacibliyini qeyd etmişdir.

Zahid Məmmədov 2016-cı ilin sentyabr ayında Polşanın Krynitsa-Zdruy şəhərində keçirilən XXVI İqtisadi Forumda iştirak etmişdir. Forumda “Azərbaycanın Avropa institutları ilə əməkdaşlıq: müasir vəziyyət, problemlər və perspektivlər” mövzusunda məruzə ilə çıxış etmişdir.

Alimin “yaşıl universitet” konsepsiyası ilə bağlı Yaşıl universitet modeli haqqında yazdığı məqalələr ekoloji dayanıqlılıq, enerji səmərəliliyi, innovativ texnologiyaların tətbiqi və ekoloji iqtisadiyyatın inkişafını hədəfləyən bir yanaşmadır.

Zahid Məmmədov 44 günlük Vətən müharibəsi dövrünün iqtisadçısı, şərhçisi və publisisti kimi tanınır. Müharibə dövründə və ondan sonra o, yerli media orqanlarında, xüsusilə də Azərbaycanın geosiyasi maraqlarını müdafiə edən platformalarda tez-tez müəssahibələr vermiş, fəal mövqe nümayiş etdirmişdir.

Zahid Məmmədov 2010-cu ildə Sankt-Peterburq İdarəetmə və İqtisadiyyat Akademiyasının I dərəcəli Şərəf ordeni ilə təltif edilmişdir.

2011-ci ildə Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyinin “Fəxri Fərman”ı ilə mükafatlandırılmış, 2015-ci ildə “Azərbaycan Respublikası Qabaqcıl təhsil işçisi” döş nişanı ilə təltif edilmiş, 2020-ci ildə “Əməkdar müəllim” fəxri adına, 2024-cü ildə Təhsilin inkişafına yönələn kreativ təkliflərə görə “Firidun bəy Köçərli” adına mükafata layiq görüldü. Ümumiyyətlə, professor Zahid Məmmədov alim kimi dərin elmi tədqiqatlar aparan, iqtisadiyyat sahəsində nəzəri və praktiki bilikləri birləşdirən, elmi ictimaiyyətə əhəmiyyətli töhfələr verən tədqiqatçıdır. Onun bankçılıq və maliyyə sahəsindəki araşdırmaları ölkənin iqtisadi inkişafına nəzəri və praktik töhfə verməklə yanaşı, gələcək tədqiqatçılar üçün də dəyərli mənbə hesab olunur. Onu 60 illik yubileyi münasibətilə səmimi qəlb-dən təbrik edir, ona cansağlığı və elmi yaradıcılığında uğurlar arzulayırıq.

akademik Ziyad Səmədzadə, Milli Məclisin deputatı;

prof. Nazim Ekren, Türkiyə Respublikası Baş nazirinin müavini;

prof. Maksimstsev İ.A. Sankt-Peterburq Dövlət İqtisad Universitetinin rektoru;

prof. Vladimir İvanoviç Avdiyski general-leytenant, Rusiya Federal Maliyyə Universitetinin ordinar professoru;

prof. Cemal Zəhir Beynəlxalq liderlik, texnologiya, yenilik və idarəetmə konfransının sədri

prof.dr. Lütfihak Alpkan Beynəlxalq liderlik, texnologiya, yenilik və idarəetmə konfransının həmsədri